

Lidská práva

Mgr. Jakub Machačka

tajemník a vedoucí sekretariátu Rady vlády
pro lidská práva

Úřad vlády ČR

**Co si představíte
pod pojmem**

LIDSKÁ PRÁVA?

Lidská práva

- normy upravující práva a postavení člověka v demokratické společnosti a právním státu
- určují vztahy mezi
  - státem a jeho obyvateli i
  - mezi jeho obyvateli navzájem
- cílem je zajistit
  - svobodný rozvoj člověka v mezilidských vztazích
  - při zachování jeho důstojnosti, rovnosti a vzájemného respektu

Historie lidských práv

Starověk

- Zlaté pravidlo
  - Co nechceš, aby ti jiní činili, nečiň ty jim.
  - Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jednejte vy s nimi.
- Kyrův válec (6.st. BC) - náboženské svobody, práva etnických skupin
- Řecko - politické uspořádání městských států (demokracie, práva občanů polis, otroctví)
- Řím - stoa (Cicero, Seneca), přirozené právo, rovnost všech občanů, rozum = svoboda jednání

Historie lidských práv

Křesťanství

- rovnost lidí před Bohem, důstojnost člověka stvořeného k obrazu Božímu,
- etická teologická přikázání (Desatero), nikoliv politické a společenské principy

Středověk

- stavovská společnost, práva stavů vůči panovníkovi

Magna Carta Libertatum (1215)

- práva panovníka a stavů (Královská rada - Parlament)
- povolování daní stavy
- přiměřenost trestů
- omezení osobní svobody pod soudní ochranou (habeas corpus)

Historie lidských práv

Renesance

- důstojnost člověka jako obrazu Božího, svoboda a rozum
- centralizace a posilování role státu (Jean Bodin)

Reformace

- svoboda vyznání (cui regio, eius reiligio)
- právo na odpor proti panovníkovi, který neplní své povinnosti

Zámořské objevy

- rovná práva a postavení amerických indiánů-Burgoské zákony

Přirozené právo

- rovná obecná práva a svobody všech občanů v rámci stavů
- svoboda jednoho končí tam, kde začíná svoboda druhého
- stát na základě smlouvy ochraňuje a garantuje práva lidí

Historie lidských práv

Novověk

- Anglie - boje mezi královskou mocí a parlamentem
  - Petice práv (1628) - deklarace starých práv Parlamentem
  - Zákon o Habeas Corpus (1679) - soudní ochrana osobní svobody
  - Listina práv (1689) - parlamentní monarchie, základní práva a svobody Angličanů (svoboda slova...)
- díla filosofů (Thomas Hobbes, John Locke)
  - vztahy mezi lidmi navzájem a mezi jedincem a státem
  - úkoly státu vůči jedinci a jeho postavení ve státě
  - stát jako ochránce rovných práv všech lidí (život, svoboda, vlastnictví)

Deklarace lidských práv

Dokumenty vyhlašující

- jednotlivá práva lidí a
- základní principy jejich uplatňování
  - Virginské prohlášení práv (1776)
  - Prohlášení nezávislosti (1776)
  - „Listina práv“-10 dodatků americké Ústavy (1789)
  - Prohlášení práv člověka a občana (1789)

Prohlášení práv člověka a občana

- Lidé se rodí a zůstávají svobodnými a rovnými ve svých právech. Společenské rozdíly se mohou zakládat pouze na prospěšnosti pro celek.
- Účelem každého politického společenství je zachování přirozených a nezadatelných práv člověka. Tato práva jsou: svoboda, vlastnictví, bezpečnost a právo na odpor proti útlaku.
- Svoboda spočívá v tom, že každý může činit vše, co neškodí druhému. Proto výkon přirozených práv každého člověka nemá jiných mezí než ty, které zajišťují ostatním členům společnosti užívání týchž práv.
- Zákon má právo zakazovat pouze činy škodlivé společnosti. Nikomu nemůže být bráněno v tom, co není zakázáno zákonem, a nikdo nemůže být nucen činit něco, co zákon nenařizuje.
- Záruka práv člověka a občana vyžaduje existenci veřejné moci; tato moc je tedy zřízena ve prospěch všech a ne tedy k osobnímu užítku těch, kterým je svěřena.

Otázky k dokumentu

- 1.** Co je zdrojem a jaká je povaha uvedených práv?
- 2.** Komu jsou tato práva přiznána a jaká je jejich úloha ve státu a společnosti?
- 3.** Jaká je role státu ve vztahu k těmto právům? Jaké jsou principy a cíle jeho fungování podle dokumentů?
- 4.** Mají tato práva nějaké meze a hranice? Jaké případně?
- 5.** Jaká práva a principy jsou v dokumentech obsaženy? Proč myslíte, že zrovna tyto?

Další vývoj v 19. století

- Vývoj ve Francii během revoluce
  - ústavy 1793, 1795, 1799
- Napoleonské války - recepce Deklarace práv člověka a občana v ústavách obsazených států
  - Německo, Itálie, Švýcarsko, Holandsko, Španělsko
- Po 1815 - útlum lidskoprávních kodifikací
  - Konstituční charta (1814),
  - Spolková akta a ústavy v německých státech (1815)
  - ústavy Belgie (1830), Hesenska (1832)...
- Revoluce 1848
  - nové demokratické ústavy ve Francii, Německu, Itálii s hospodářskými, sociálními a kulturními prvky

Lidská práva v českých zemích

- Ústavní listiny

- Dubnová ústava (1848) - oktrojovaná, katalog občanských práv a svobod, nevstoupila v platnost
- Kroměřížská ústava (1848/9) - katalog základních práv schválený částečně sněmem, nevstoupila v platnost
- Březnová ústava (1849) - oktrojovaná, katalog občanských a základních práv, platná do 1851
- Únorová ústava (1861) - bez katalogu práv
- Prosincová ústava (1867) - zákon o všeobecných občanských právech

Lidská práva v českých zemích

• Občanská práva

- daná shora z moci císaře, bez obecných záruk a principů, provádění zákony, omezení válkou či výjimečným stavem,
- osobní svoboda a procesní záruky, domovní svoboda, listovní tajemství, svoboda pohybu a pobytu
- vlastnické právo rovné a obecné, svoboda výkonu povolání
- svoboda projevu a tisku bez cenzury, petiční právo, svoboda shromažďovací a sdružovací
- rovnost před zákonem, zánik poddanství, přístup k úřadům
- procesní práva a záruky
- svoboda víry a náboženská svoboda, rovnost vyznání, výhrada občanských povinností
- svoboda vzdělání a výzkumu
- národnostní rovnost a práva

Další vývoj v 19. a 20. století

- Válečné a humanitární právo
  - založení Červeného kříže (1863) Ženevské úmluvy (1864)
- Zrušení otroctví
  - Velká Británie (1833), Francie (1848) Spojené státy americké (1863), Mezinárodní úmluva (1926)
- Ochrana menšinových práv - uznání jazykových, náboženských a kulturních práv menšinových skupin
  - Berlínský mír (1878), mírové smlouvy po 1.světové válce
- Hospodářská a sociální spravedlnost - odborové hnutí, sociální pojištění, podpora pracujících, dětí, chudých
  - encyklika Rerum Novarum (1891) Mezinárodní organizace práce (1919)
- Ženské hnutí - rovnost žen a mužů, právní uznání žen, volební právo, majetková práva, přístup ke vzdělání atd.

Lidská práva v Československu

- Ústavní listiny
  - Ústava (1920) - demokratická
  - Ústava (1948) - lidově demokratická
  - Ústava (1960) - socialistická

Ústava 1920

- Práva a svobody jakožto i povinnosti občanské
- Lid zdrojem moci, občanská práva=meze jejího výkonu
  - rovnost všech, zánik šlechtických výsad
  - svoboda osobní, pobytu a pohybu,
  - vlastnické právo, domovní svoboda, listovní tajemství
  - svoboda tisku a projevu, svoboda učení, umění a vědy, svoboda shromažďovací a sdružovací
  - svoboda svědomí, víry a vyznání, rovnost náboženství
  - ochrana manželství, mateřství a rodiny
  - branná povinnost
- rovnost na základě národnosti, rasy a víry, jazyková a menšinová práva

Ústava 1948

- Práva a povinnosti občanů
- Lidově demokratický režim-lid jako zdroj moci
  - povinnost práce ve prospěch celku a věrnosti a obrany státu
  - zákaz ohrožování státu a jeho zřízení a zneužívání svobod
  - stát zaručuje svobodu osobnosti a rovné příležitosti
  - sociální práva (práce, odměna, odpočinek, zdraví, vzdělání)
  - státní vlastnictví půdy, ochrana osobního vlastnictví
  - rovnost mužů a žen, ochrana všech dětí a mládeže
  - osobní a domovní svoboda, listovní tajemství, svoboda pohybu a pobytu, shromažďování a sdružování, právo petiční
  - svoboda svědomí, víry a vyznání s výhradou občanských povinností,
  - svoboda projevu, vědy a umění v souladu s lidově-demokratickým režimem, právo na kulturní statky a plody

Ústava 1960

- Práva a povinnosti občanů
  - moc patří lidu, demokratický centralismus
  - státní, družstevní (povinná ochrana) + drobné soukromé a osobní vlastnictví
  - povinnost dbát zájmů státu, bránit jej, soc. zákonost
  - rozvoj národního hospodářství, zachovávání pracovní kázně a pravidel socialistického soužití
  - vzdělání, kultura, věda a umění v duchu světonázoru marxismu-leninismu pro všechny lid
  - rozvoj jedince = rozvoj společnosti,
  - nejdříve rovnost a sociální práva (práce, odpočinek, zdraví, vzdělání)
  - pak svoboda projevu, shromažďování a sdružování v souladu se zájmy pracujících, právo petiční, osobní svoboda, listovní tajemství, svoboda pobytu, svoboda víry a vyznání s výhradou občanských povinností (chybí svědomí)

Vývoj ve 20. století

- Mezinárodní kodifikace lidských práv
  - Všeobecná deklarace lidských práv (1948)
  - Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (1966)
  - Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech (1966)
  - další smlouvy OSN
  - Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (1950)
  - Evropská sociální charta (1961)
  - další regionální úmluvy (Amerika, Afrika)
  - Listina základních práv EU (2000)

Listina základních práv a svobod

1. Na čem jsou založena lidská práva podle Listiny?
2. Jaké jsou základní vlastnosti lidských práv?
3. Jaký je vztah lidských práv a státu a jeho role vůči lidským právům?
4. Jak se stanovují meze lidských práv podle Listiny?
5. Jaká práva Listina obsahuje a proč?

Listina základních práv a svobod

- Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.
- Stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání. Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.
- Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.
- Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod. Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou upraveny pouze zákonem. Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.
- Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

Lidská práva

- patří každému člověku na základě jeho lidství
- jsou nezadatelná - člověku jsou vrozená a nemůže je ztratit
- jsou nezcizitelná - člověk se jich nemůže vzdát či přenést je na jiné osoby
- jsou nepromlčitelná - člověk neztrácí právo je mít, i když je momentálně nevyužívá
- jsou nezrušitelná - stát je nemůže zrušit
- stát je neuděluje, jen uznává ve svém právu
- stát je povinen je respektovat, chránit a naplňovat

Typy lidských práv

- univerzalita lidských práv bez hierarchie
- Generace lidských práv (Karel Vašák)
  - I. generace - práva základní, občanská a politická
  - II. generace - práva hospodářská, sociální a kulturní
  - III. generace - práva skupinové (právo na příznivé životní prostředí, udržitelný rozvoj, sebeurčení národů, práva menšin...)

Listina základních práv a svobod

- lidskoprávní katalog ČR včleňující lidská práva jako základní práva do platného práva
- součást ústavního pořádku = lidská práva chráněna předpisem nejvyšší právní síly ve státě
- povinný soulad právního řádu i jednání státních orgánů s Listinou pod kontrolou Ústavního soudu
- nezměnitelná podstatná náležitost demokratického právního státu = nelze snižovat již dosaženou úroveň ochrany lidských práv

Celý text Listiny např. zde:

https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Pravni_uprava/Listina_zakladnich_prav_a_svobod.pdf

Základní lidská práva a svobody

- právo na život (včetně směřování k ochraně již před narozením), zákaz trestu smrti
- zákaz mučení a špatného zacházení, ochrana tělesné integrity
- osobní svoboda
- zákaz nucených prací
- ochrana soukromí a rodinného života včetně osobních údajů, domovní svobody a komunikace
- vlastnické právo
- svoboda pohybu a pobytu
- svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání včetně jeho praktikování

Občanská a politická práva

- svoboda projevu a právo na informace
- právo petiční
- svoboda shromažďovací a sdružovací včetně politických stran a hnutí a jejich svobodné politické soutěže
- právo volební a právo podílet se na správě věcí veřejných
- právo na odpor při odstraňování demokratického řádu, pokud nelze použít zákonných prostředků ochrany

Hospodářská práva

- právo na svobodnou volbu povolání a na získávání prostředků pro život prací (ne právo na práci)
- právo podnikat či provozovat hospodářskou činnost
- právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky
- právo sdružovat se na ochranu hospodářských zájmů v odborech či jiných profesních organizacích
- právo na stávku

Sociální práva

- právo na hmotné zabezpečení ve stáří, při nezpůsobilosti k práci (invalidé) a při nemožnosti vykonávat práci (nezaměstnaní)
- právo na zajištění základních životních podmínek v hmotné nouzi
- právo na ochranu zdraví a na bezplatnou zdravotní péči na základě veřejného zdravotního pojištění
- ochrana dětí, těhotných žen a rodiny včetně práv rodičů a dětí na vzájemnou péči a výchovu a práva na pomoc od státu

Kulturní práva

- právo na vzdělání včetně bezplatného základního a středního vzdělávání a povinné školní docházky
- práva autorská i tvůrčí
- právo na přístup ke kulturnímu bohatství a statkům
- právo na příznivé životní prostředí a informace o něm
  - včetně zákazu jeho ohrožení a poškození nad přiměřenou zákonnou míru

Právo na soudní ochranu

- právo domáhat se ochrany svých práv u nezávislého soudu
- právo na rychlé a veřejné projednání věci ve své přítomnosti, právo na zákonného soudce, rovnost účastníků řízení, právo vyjádřit se v řízení
- právo na právní pomoc v soudních i správních řízeních
- práva v trestním řízení: výhrada zákona v trestním právu, vázanost platným zákonem, soudní rozhodování o vině a trestu, presumpce nevinny, právo odepřít výpověď, právo na obhajobu
- právo na náhradu škody způsobené orgánem při výkonu veřejné moci

Práva menšinová

- svobodná volba národnosti a rovné postavení všech národností a etnik
- právo na ochranu menšinové kultury a identity
  - právo používat vlastní jazyk v úředním styku
  - právo na vzdělání ve vlastním jazyce
  - právo na veřejnou správu svých věcí
  - právo vydávat tisk a literaturu ve svém jazyce

Funkce lidských práv

- ochrana před neoprávněnými zásahy do života osob (negativní závazek)
- zajištění životních podmínek a naplnění práv (pozitivní závazek)
- hodnotové měřítko pro výkon veřejné moci
  - moc zákonodárná
  - moc výkonná
  - moc soudní
- z lidských práv plynou povinnosti
  - pro stát
  - pro soukromé osoby (zprostředkovaně)

Povinnosti státu

- stát je povinen lidská práva
  - respektovat - nezasahovat do nich, pokud to není nutné
  - chránit - chránit jejich nositele před zásahy jiných osob
  - naplňovat - vytvářet vhodné podmínky pro jejich užívání
- právní předpisy,
- jejich aplikace státními orgány a
- jejich interpretace soudy
- musí být v souladu s lidskými právy

Povinnosti soukromých osob

- soukromá osoba není primárně vázána lidskými právy
- ovšem musí respektovat lidská práva ostatních osob
  - výkon práv jednoho končí tam, kde začíná výkon práv druhého
- v případě konfliktu spor řeší státní orgány,
  - řešení, které všechna dotčená práva omezí jen v nezbytně nutné míře

Ochrana lidských práv

- Ochrana práv náleží v ČR primárně soudům, byť je musí respektovat všechny veřejné orgány
- Vrcholným orgánem ochrany práv v ČR je Ústavní soud
  - lidská práva jsou skrze Listinu součástí ústavního pořádku
- Mezinárodní ochranné mechanismy
  - Evropský soud pro lidská práva (závazná rozhodnutí),
  - orgány OSN, další regionální mechanismy (nezávazná rozhodnutí)

Omezení a konflikty lidských práv

- lidská práva
  - absolutní - nejsou nijak a ničím omezitelná
    - zákaz mučení a špatného zacházení
    - zákaz otroctví a nucených prací
    - právní subjektivita člověka a způsobilost mít práva
  - relativní - mohou být omezena z důvodu
    - výkonu jiného lidského práva
    - ústavně chráněného veřejného zájmu

Podmínky omezení lidských práv

- omezení lidského práva
  - může být provedeno jen na základě zákona
  - musí být odůvodněno
    - ochranou jiného lidského práva či
    - ústavně chráněného veřejného zájmu
      - veřejná bezpečnost
      - veřejný pořádek
      - ochrana zdraví
      - ...
  - může být provedeno pouze v míře nezbytně nutné v demokratické společnosti

Konflikt mezi lidskými právy

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

Článek 4 odst. 4

- Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu.
- konflikt se řeší podle principu proporcionality
- omezující právo či veřejný zájem musí být v dané situaci důležitější
- pozitiva vzešlá z omezení musí převažovat nad negativy

Příklad 1 - Archívy STB

Práva a principy v konfliktu

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává Ústavní soud přednost ?

2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

3. Jakému právu či principu dává přednost odlišné stanovisko ?

4. Jak to odůvodňuje ?

Výsledek:

Příklad 1 - Archívy STB

Práva a principy v konfliktu

Právo na informace

Právo na ochranu soukromí a osobních údajů

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává Ústavní soud přednost ?

Právo na informace

2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

- a) nutnost poznání minulosti a poučení se
- b) souhlas dotčené osoby s využíváním informací
- c) povinnost ochrany osobních údajů při nakládání se zjištěnými informacemi

3. Jakému právu či principu dává přednost odlišné stanovisko ?

Právo na ochranu soukromí a osobních údajů

4. Jak to odůvodňuje ?

- a) přístup k údajům není nijak účelově omezen
- b) k informacím se může dostat de facto každý a není nutné je zveřejňovat

Výsledek: Převážilo právo na informace a nedochází k zásahu do práv

Příklad 2 - Vědecké bádání

Práva v konfliktu

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává Ústavní soud přednost ?
2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

Výsledek:

Příklad 2 - Vědecké bádání

Práva v konfliktu

Svoboda projevu

Svoboda vědeckého bádání

Právo na soukromí, čest a dobrou pověst

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává Ústavní soud přednost ?

Právo na soukromí, čest a dobrou pověst

2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

- a) Kritika nebyla podložená a fakta byla volně interpretována
- b) Kritika se nedržela v mezích slušnosti a byla nepřiměřená

Výsledek: Právo na osobní čest a dobrou pověst bylo porušeno

Příklad 3 - Striktní zákon

Práva a principy v konfliktu

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu dává Ústavní soud přednost ?

2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

Výsledek:

Příklad 3 - Striktní zákon

Práva a principy v konfliktu

Rovnost v přístupu k odškodnění

Rovnost v podmínkách odškodnění

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu dává Ústavní soud přednost ?

Rovnost v podmínkách odškodnění

2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

- a) stejné podmínky pro všechny v přístupu k odškodnění
- b) nutnost vymezení podmínek
- c) neexistence obecného práva na odškodnění

Výsledek: nedochází k nerovnému zacházení a diskriminaci

Příklad 4 - Sirotek

Práva a principy v konfliktu

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává Ústavní soud přednost ?
2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

Výsledek:

Příklad 4 - Sirotek

Práva a principy v konfliktu

Vlastnické právo

Právo na soukromý a rodinný život

Právní jistota

Posuzování Ústavním soudem

1. Jakému právu dává Ústavní soud přednost ?

Vlastnické právo

Právo na soukromý a rodinný život

2. Jak to Ústavní soud odůvodňuje ?

- a) výjimečné okolnosti případu
- b) individuální situace žadatele
- c) princip spravedlnosti a odčinění křivd z minulosti

Výsledek: vlastnickému právu byla poskytnuta výjimečná ochrana

Příklad 5 - Dědictví po babičce

Práva a principy v konfliktu

Posuzování Evropským soudem pro lidská práva

1. Jakému právu či principu dává soud přednost ?

2. Jak to soud odůvodňuje ?

3. Jakému právu či principu dává odlišné stanovisko přednost ?

2. Jak to odůvodňuje ?

Výsledek:

Příklad 5 - Dědictví po babičce

Práva a principy v konfliktu

Rovnost mezi biologickými a adoptivními dětmi

Vlastnické právo, svoboda nakládání s vlastnictvím včetně odkazu

Posuzování Evropským soudem pro lidská práva

1. Jakému právu či principu dává soud přednost ?

Rovnost mezi biologickými a adoptivními dětmi

2. Jak to soud odůvodňuje ?

- a) jeden ze základních principů současného práva
- b) zůstavitelka adoptivní potomky výslovně nevyloučila

3. Jakému právu či principu dává odlišné stanovisko přednost ?

Vlastnické právo, svoboda nakládání s vlastnictvím včetně odkazu

2. Jak to odůvodňuje ?

- a) zůstavitel má právo zvolit si dědice
- b) přístup odpovídá vnímání v době sepsání závěti

Výsledek: adoptivní potomci mohou dědit

Příklad 6 - Letadlo

Práva a principy v konfliktu

Posuzování německým Spolkovým ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává soud přednost ?

2. Jak to soud odůvodňuje ?

Výsledek:

Příklad 6 - Letadlo

Práva a principy v konfliktu

Právo na život osob v letadle

Veřejná bezpečnost

Právo na život osob na zemi

Posuzování německým Spolkovým ústavním soudem

1. Jakému právu či principu dává soud přednost ?

Právo na život a lidská důstojnost

2. Jak to soud odůvodňuje ?

- a) nelze sestřelit letadlo s nevinnými lidmi pro záchranu lidí na zemi
- b) nelze z lidí v letadle dělat nástroj záchrany
- c) nelze od lidí v letadle očekávat, že jsou srozuměni se svým obětováním
- d) lze sestřelit letadlo, ve kterém je jen pachatel útoku

Výsledek: nelze život jedněch zachránit obětováním života druhých

Děkuji Vám za pozornost

jakub.machacka@centrum.cz